

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročnina:
za leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za leto Din 50—
Inserati po tarifu. — Pis-
manim vprašanjem naj
se priloži znamke za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vsiliva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
tajo. — Plača in raču-
ni se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolovratski
ulici št. 7. — Telefon
niter. št. 2508. — Račun
ni polni hranilnic
št. 14.184.

Profesor Maks Pirnat.

Ujedinjenje in edinost.

Edinost tvori silo.

Napis na bulgarskem parlamentu.

Dne 1. decembra je preteklo 12 let, kar smo Srbi, Hrvatje in Slovenci našli skupen dom — v Jugoslaviji. Dolga, mučna stoletja so pretekla, ko smo brez svobode, podjarmljeni tujim sovražnim narodom sužnjevali, trpeli, a vendar hrepeli in upali, da bo enkrat vendarle konec našega hlapčevstva, da mora tudi nam naposled napočiti dan osvobođenja. In po tolikih mukah, po nezasišanih žrtvah je napočil ta dan — dan našega narodnega ujedinjenja. Postali smo prosti, a prostosti uživati nismo znali. Manjkalo nam je edinosti, ni bilo med nami zavesti, da je treba v blagor novoustanovljene države se tudi zatajiti, marsičemu se odpovedati in imeti pred očmi le eden cilj: prospeh naše Jugoslavije. Brez potrebne edinosti in medsebojne ljubezni, brez spoštovanja in upoštevanja do drugega bratskega plemena so nastali nesrečni časi sovražstva, mržnje, nezaupnosti, preganjanja. In vse to je dovedlo do prelivanja bratske krvi, do nasilnosti. Tu je bilo treba napraviti konec, vlada je sama vzela vso oblast v roke in se sedaj trudi, da nas, državljane Jugoslavije, prevzame v besedi in dejanju čut edinosti, brez katere država obstati in uspevati ne more. Že se kažejo lepi sadovi tega vladnega prizadevanja. Ne mislim tu razpravljati o državni edinosti, temveč reči katero o edinosti v družini, o edinosti v občini, in na par zgledih pokazati, kako srečna je družina in prav tako tudi občina, ako v njej vlada duh edinosti. Ker je jedro naše države kmet, govorim tu v prvi vrsti o kmetijski družini.

Srečna kmetija, ako na njej gospodarita razumen gospodar in dobrodušna gospodinja v lepi sporazumnosti in neizogibno potrebni edinosti. Prospeh, napredek ljube domačije, to je njuna edina misel. Ta misel prevzame tudi otroke. Gospodarstvo mora napredovati, blagostanje se veča, kažejo se dobri sadovi in uspehi, ki podžigajo še k večji pridnosti. Brez posebnih povelj gre delo samo od rok. Ni vpitja, ni kletvine ne jeze, vsak ve o pravem času prijeti za svoje delo. A oče in mati tudi priznata otrokom njih delo in trud in jim privoščita tudi pošteno zabavo in potrebno razvedrilo. Z dnevi napornega dela se vrste veseli prazniki. Vsa družina je prevzeta ljubezni in spoštovanja do drage domačije in ne sili po svetu. Vsi so prepričani, da delajo in se trudijo tudi zase, ako se trudijo za skupno gospodarstvo. Ko se nekateri ločijo od doma in ustanove lastna gospodarstva, še vedno radi zahajajo na očetov dom. In ko oče izroči dom sinu ali hčeri, stori to v veseli zavesti, da bosta tadva delala v njegovem duhu. V miru in veselju preživlja tak gospodar dneve starosti, dneve počitka po dolgem trudu.

V bližini mojega rojstnega doma živi sosed. Krojač je, ima malo posestvece in kopo otrok. Veselje je videti, kako ti otroci v lepi edinosti z očetom delajo in se vsak po svoje trudijo za blagor domače hiše. Starejši ima par konj in opravlja razne vožnje, drugi je krojač in pomaga očetu, tretji je čevljar, četrti ima veselje do

godbe in skuša priti k vojaški godbi, ena hči se je že omožila, druga je šivilja, tretja pletilja, četrti je nastavljena v prodajalni v Ljubljani. A vsi se medsebojno podpirajo in z veseljem delajo, da bi bila njih skromna domačija tembolj srečna. Pri teh ljudeh vidimo, kaj zmora edinost, zastopnost in ljubezen do doma.

O hišah, kjer ni edinosti, nečem izgubljeni besed. Mnogo jih je, dobro jih vsak pozna v svojem kraju. Tam, kjer vleče vsak na svojo stran, ne more biti sreče in napredka. Tak dom žal propade. Saj pravi že Učenik, da ne more obstati hiša, ki je razdeljena sama zoper sebe.

Srečna občina, ki je našla in izbrala za župana pametnega, dobrega moža, ki ne išče svoje koristi, ki skrbi za občino in skuša biti vsem občanom skrben, dobrohoten oče. S svojo poštenostjo in previdnostjo in prevdarnostjo doseže, da vlada med občani mir, da kraljuje med njimi edinost. Prebivalci posameznih vasi občine se lepo razumejo med sabo, zavedajo se, da se je za občino treba tudi žrtvovati. In radi doprinašajo take žrtve. Saj vedo, da jih občina varuje in da zanje tudi skrbi, ako pridejo časi sile in potrebe. Srečna taka občina, ki ima modrega moža za župana in se ga v lepi složnosti in edi-

nosti oklene in se ž njim vred trudi za napredek, za srečo in korist občine. Občina, ki je edina, kjer imajo besedo samo pametni, pošteni ljudje, lahko marsikaj ustvari, lahko iz lastne moči doseže mnogo občekoristnega, česar ne zmorejo niti občine, čeprav si izposlujejo razne podpore.

Za zgled vrle občine navajam občino na Krtini pri Dobu. Pred dvajsetimi leti se je tam pokazala potreba, da ustanovijo lastno šolo in zanjo seveda sezidajo primerno poslopje. Zidanje šole je za občino navadno težko breme. Tega so se zavedali Krtinci. Da bi zmanjšali stroške, so dali za novo šolo ves gradbeni material in ga sami zvozili na mesto, kjer so postavili šolo. Ni bilo treba torej plačati drugega, kakor zidarje in obrtnike, ki so pač potrebni pri taki stavbi. Kadar grem v Moravče, se navadno peljem ali jo peš maham mimo te šole in se z veseljem spomnim, da je ta šola sad lepe, redke edinosti, ki vlada v tej občini.

Ujedinjeni smo po rojstvu v družini, po svojem stanovališču smo ujedinjeni v občini. Glejmo pa tudi, da bomo edini, tako v družini kakor v občini. Tako si bomo olajšali življenje. In ako je edina družina in občina, ki sta jedro države, bo močna tudi ta.

O Gospod, duha edinosti nam daj! To je naša želja ob lepem narodnem prazniku našem!

Položaj veroizpovedi v naši državi.

Pri svojem zadnjem obisku v Ljubljani je imel predsednik vlade general Peter Živkovič velik govor, v katerem je med drugim rekel tudi sledeče:

»Politične razmere v naši državi so se znatno izboljšale. Plemenske borbe in prepiri so izginili. Duh narodnega jedinstva, bratske ljubezni, sloge in medsebojnega zaupanja je zavladal v vseh rodoljubnih vrstah prebivalstva.

Vere, vse brez razlike, v naši državi, ki so igrale pomembno vlogo v zgodovini našega narodnega osvobođenja, ki so razvijale duh narodnega odpora nasproti tujcu, gojile našo narodno zavest in ohranjale našo narodno individualnost — te vere so bile potegnjene v vrtince strankarsko-političnih preprirov in trenja. To je brez dvoma škodilo njihovi vzvišeni duhovni nalogi.

Kraljevska vlada, spoštuječ nad vse zahtevo polne verske enakopravnosti in braneč potrebo po polni znosnosti in strpljivosti med pripadniki posameznih ver, stremi in mnogo dela v tem pravcu je že dovršila za tem, da zajamči vsem veram popolno samostojnost v njihovem razvoju in življenju v vseh verskih poslih, zagotavljač vsem materialno in moralno pomoč, da svojo duhovno misijo svobodno in neodvisno izvršuje v blagor in korist svojih vernih in v interesu države.

Te besede g. predsednika vlade, ki je točno in jasno orisal pravni položaj raznih veroizpovedi v naši državi, so važne in pomembne za nas, kajti baš te besede doka-

zujejo, da je naš položaj danes popolnoma drugačen kakor je bil pred l. 1918.

Slovenci smo živeli skoraj 700 let v Avstrijski državi. Avstrijska država je bila tvorba svoje vrste, ki se je razvila iz čisto posebnih in čisto svojih razmer. Avstrija je imela svoj gospodarski razvoj, imela je svoje področje in svojo zemljo, svoje plemstvo in čisto svoje razmerje med podložniki in gospodo. Prav tako so imele tudi razne veroizpovedi v bivši Avstriji čisto svoj položaj.

Ogromna večina avstrijskega prebivalstva je bila katoliška, drugovercev je bilo pa razmeroma prav malo. Katoliška je bila vladarska hiša, katoliško je bilo tudi plemstvo — ta dva činitelja pa sta bila dolgo stoletij odločilna v vodstvu države. Popolnoma razumljivo je torej, da je imela vsled pravkar omenjenih razmer v Avstriji katoliška cerkev gospodujoč položaj. Ta gospodujoči položaj je bil seveda ravno tako pravno-veljaven, t. j. on ni veljal kot »predpravica«, ampak kot »dejansko pravno stanje« kakor je veljal kot »pravica« in ne le kot »predpravica« tedanji gospodujoči položaj grofov in baronov. Šele nova doba (po francoski revoluciji) se je v teku dolgih let priklopala do novega spoznanja, da nekdanji gospodujoči položaji raznih skupin prebivalstva ne morejo biti »pravica«, ampak da so gospodujoči položaji le predpravica, ki jih je treba odpraviti.

Gospodujoči položaj katoliške cerkve v bivši Avstriji pa je prišel do izraza še na

drug način. Čisto razumljivo je, da tisti, ki uživa gotove »pravice« (oziroma »predpravice«), svoje resnične ali pa namišljene pravice tudi brani magari tudi s silo, če le z njo razpolaga. Tako je bilo tudi v bivši Avstriji v dobi verskih bojev. Ko se je pri nas pojavil protestantizem (luteranstvo) in na Češkem husitstvo, takrat se zastopniki katoličanstva v Avstriji proti luteranom in husitom niso borili le »z uma svitlim mečem«, ampak s pravim mečem! Tudi to načelo je veljalo namreč takrat kot »pravica«, da je treba »kri- voverce« enostavno pobiti in uničiti. In po tem načelu so se takrat branitelji katoliške cerkve v bivši Avstriji tudi ravnali, dokler niso luteranstva skoro popolnoma zatrli, tako da je bila v bivši Avstriji katoliška cerkev in država zopet skoraj eno in isto. Za katoliško cerkev je bilo to gotovo velikega pomena, ker je imela poleg svojih duhovnih in moralnih sil na razpolago še državno moč, ki jo je lahko rabila ne samo v državne, ampak tudi v cerkvene oziroma verske namene. Stari ljudje na deželi vedo še danes povedati po ustnem izročilu, da je človeka, ki se je obotavljal priti za Velikonoč k izpovedi, poiskal orožnik...

Prišla pa je s francosko revolucijo nova doba, ki je proglasila za vse državljane in sploh za vsakega človeka njegove človeške pravice za nekaj nedotakljivega. Človek je človek - to je bil glavni nauk. Če pa je človek človek, mora imeti tudi svojo enakopravnost in svojo svobodo. Res niso vsi ljudje enaki (eni so veliki, drugi majhni; eni so pametni, drugi so butci), pač pa mora veljati za vse enaka pravica in vse nekdanje »predpravice« morajo izginiti — in so res tudi izginile v potokih krvi, ki jih je zahteval silni francoski prevrat. Ljudje pa naj ne bodo le enakopravni, ampak morajo biti tudi duševno svobodni, zlasti v verskem pogledu. To se pravi, da sme vsak imeti svoje versko prepričanje, katerokoli pač smatra za pravilno, pa mu zaradi tega prepričanja nihče ne sme skriviti niti lasu!

Take nazore o vrednosti človeka, o enakopravnosti človeka in o duševni svobodni človeka je širila francoska revolucija in ti nazori so danes zmagoviti in uveljavljeni v vseh kulturnih in civiliziranih državah. Tako zmagoviti, da danes nikjer noben civiliziran katoličan več ne zahteva, naj država drugoverce zatira s silo, ampak prevladuje povsod naziranje, da je treba vsako prepričanje, tudi versko, spoštovati, če je resnično in odkritosrčno.

Tudi v bivšo Avstrijo so začeli polagoma prodirati novi, moderni nazori o enakopravnosti in duševni svobodni. Novi nazori pa so bili starim »pravicam« (oziroma po naše: predpravicam) silno nevarni in zato ni čudno, da so se jim upirali i plemenitaši i katoliška cerkev — plemenitaši, ker so vedeli, da pomeni odprava tlačanstva in agrarna reforma zanje silen gospodarski udarec, cerkev pa zaradi gospodarskih izgub in zaradi grozeče izgube njenih »pravice« ali pravzaprav predpravice, ki jih je uživala v primeri z drugimi veroizpovedmi.

Takih predpravice je uživala katoliška cerkev v bivši Avstriji zelo mnogo. Katoliškega notranjega, duhovnega, verskega življenja sicer tudi v Avstriji noben moderni zakon ni ogrožal, ogrožene pa so bile v resnici tiste »pravice«, ki jih je smatrala nova, moderna doba za predpravice. In da te svoje predpravice brani tam, kjer se delajo postave, to je v parlamentu, je katoliška cerkev v bivši Avstriji ustanovila svoje »katoliške« politične stranke, prav tako, kakor so imeli veleposestniki svojo »stranko« v parlamentu v obrambo svojih veleposestniških predpravice, ali pa industrijalci in obrtniki itd. Na tej podlagi je bila ustanovljena nekdanja katoliška

stranka tudi pri nas, seveda z raznimi dodatki, ki so veljali le za nas in naše kraje (n. pr. v narodnem oziru), ampak v glavnem je bil glavni cilj in namen vseh »katoliških« strank v bivši Avstriji »boj za vero«, toda ne toliko za čistost vere kot take in za gojitev lepega verskega življenja (to je stvar prižnice in izpovednice in verouka), ampak v prvi vrsti za gospodujoči položaj katoliške cerkve v državi.

Danes pa se nahaja katoliška cerkev v naši novi državi v čisto drugem položaju. Danes katoliška cerkev pri nas ne obsega več ogromne večine prebivalstva, tudi vladarski dom ni katoliški in tudi mogočnega katoliškega plemstva ni več. Iz tega položaja nujno sledi, da katoliška cerkev ne more zavzemati v naši državi takega gospodujočega položaja kakor ga je zavzemala v bivši Avstriji, ampak se mora postaviti na stališče za enakopravnost vseh veroizpovedi. V tem oziru je naša državna oblast šla vsem veroizpovedim silno na roko s tem, da se je z zakonom zavezala šteti vsako veroizpoved, vsaki pa je dala tudi dovolj svobode, da lahko nemoteno deluje za moralno in versko vzgojo svojih vernikov.

V državi kakor je naša, kjer obstoji toliko veroizpovedi, da jih človek komaj sešteje, ne more veljati drugo stališče kakor mo-

derne verske strpnosti in stališče svobode vesti in vere in stališče enakopravnosti vseh veroizpovedi in enakopravna zakonita zaščita za vse.

Če pa je pri nas vsaka veroizpoved zakonita zaščiten in če uživa vsaka veroizpoved popolno svobodo za svoje versko udejstvovanje, potem se moramo pa vprašati: Ali res potrebuje v naši državi še ta ali ona veroizpoved kakšno politično stranko ali skupino, ki ji naj pomaga doseči kakšne »pravice«?

Ali vemo iz zakonodaje in tudi predsednik vlade general Živković je to potrdil, da ima vsaka veroizpoved pri nas, torej tudi katoliška, vse pravice, ki jih potrebuje za nemoteno izvrševanje svojih verskih obveznosti. Čemu torej še posebno verska »stranka«? Ali naj se ta bori za pravice, ki jih že ima po zakonu? To je nesmiselno. Ali pa naj se bori za »predpravice« kakor jih je imela ena ali druga veroizpoved v bivši Avstriji? Če velja to, potem moramo pa že reči, da je tak boj zelo nevaren, ker je poguben in škodljiv za cerkev in za versko življenje, poguben pa tudi za notranji mir v državi.

Zgodovina nas uči, da se nikdar ne vračajo časi, ki so bili. Doba »predpravice« je minila, in se tudi v naši državi ne bo vrnila. Kolo časa se vrti vedno naprej in nikdar nazaj!

Najstarejši kmečki narodi.

(Nadaljevanje.)

Pozorišče nekdanje tako mogočne egiptovske kulture je danes predmet lačnih oči in študija. Saj dnevno pripluje v Aleksandrijo ali Port Said parnik s stotinami potnikov, ki hité proti Kairu, kjer se razpršijo po ozki Nilovi dolini in si ogledujejo arabska mesta, muzeje, piramide, templje, izkopanine. Svet, ki ne more na lice mesta, pa napenja ob časniških poročilih domišljijo in skuša čim globlje v te spomenike.

Od dobro organiziranih hamitskih plemen (Egipčani, Libijci, Numidijci i. dr.), ki so prišli od Kavkaza in so se naselili v severni Afriki, zavzemajo v zgodovini prvo in najodličnejše mesto Egipčani.

Plodovitost zemlje med Arabsko in Libijsko puščavo (v Afriki), med reko Nil in Sredozemskim morjem je že v pričetku naselitve (okrog 4000 let pr. Kr.) nudila izvrstne pogoje za preobrazbo tega naroda v poljedelski narod starega veka.

Tudi oni so, kakor drugi kulturni narodi, zasedli rodovitna tla. Pristali so ob bregovih Nila v dolini kakih 4000 km², kjer pušča ta reka, prestopajoča redno vsako leto svoje bregove, debele plasti mastnega blata, prinesenega od obrastlega gorovja Abesinije. Na tako pogojeni zemlji ima orač lahko delo in setvi zadošča prerahljanje zemlje s preprostim oralom ali celo samo z grabljami.

Obdelovanje zemlje je torej bilo lahko in prijetno delo, in pridelki — žito (pšenica, ječmen, pira), lan, olje, vino, sadje, zelenjava — bogati. A pridno, delavno in miroljubno kmečko ljudstvo je tudi znalo s tehničnimi pripomočki brzdati sile voda: kopalo je velikanske prekope in umetna jezera, gradilo jezove in nasipe, osuševalo močvirja itd. Nilska dolina je postala najbogatejša žitnica onih časov, kamor so se v stiskah zatekali sosedni narodi (Sv. pismo: Jožef gre v Egipt po žito), solnčni bregovi so bili polni vinskega trsa in vsakovrstno zlahno sadje je večalo privlačnost naravnih plodov.

Tudi Egipčani so bili kaj umni živinoorejci. Za delo so rabili govedo in osle, pozneje tudi konje. Razen svinj in drobnice (ovce in koze) so redili cele jate gosí. Najbolj pa so čislali govedo in to gotovo radi njegove koristi. Nadevali so mu božanstven značaj.

Da je bilo tudi pri njih poljedelstvo podlaga vsemu razvoju, gospodarskemu kakor tudi duhovnemu, so dobre priče tudi spomeniki, kjer se pogosto vidijo prizori iz kmečkega življenja (žetev, mlatev, oranje itd.).

Naravno, da so Egipčani kmalu spoznali veliko vrednost lanu v obrtne namene, enako tudi živalsko kožo. Zato se je pri njih razvila platnarska in usnjarsko obrt. Bili pa so tudi dobri steklarji in kovinarji, iz pira so varili pivo.

Neovrgljiva resnica je, da se javlja duševni razmah šele, ko je krita fizična (telesna) potreba (hrana, obleka, stanovanje). Egipčani so imeli te pogoje, zato so se lahko posvetili duševnemu delu. Sicer pa je bilo že njih praktično življenje povod temu delu, zlasti dvema znanostima — geometriji in znanstvu. Pri gradnji prekopov, nasipov, piramid, obeliskov itd. jim je služila geometrija, njihovi uspehi v obdelovanju zemlje pa so zaviseli od Nilove poplave. Zato so morali poznati koledar, ki jim je natančno označil čas naraščanja in upadanja vode.

Tudi pri njih je verska kultura vznikla iz načina njihovega kmečkega življenja. Od dobrih in zlih bogov so bili prvi zaščitniki in pospeševalci dobre letine, drugi pa obratno.

Egiptovsko občestvo je stalo trdno, dokler so bile modre vlade, ki so podpirale kmeta in mu pravično odmerjale dajatve. Ko pa so za energičnimi kralji zavladali slabiči, ki so pustili visokemu uradništvu in plemstvu proste roke, se je strogo uradniška država spremenila v fevdalno (grofovsko). Medsebojni spori fevdalcev so zrušili trdne državne temelje. Končno se je zgodilo, kar se je tudi v poznejši zgodovini tolikokrat ponovilo. Bogaštvo je mikalo tujce, ki so spretno izkoristili notranje spore Egipčanov.

Najprej so v 18. stoletju pr. Kr. pridrveli v Egipt nomadski (pastirski) Hiksi, ki so se jih Egipčani po par stoletjih vendarle otresli. Ko se je kraljevska oblast zopet močno utrdila in je Egipt postal vojaška monarhija, so se ponavljala vojna podjetja. Njihovi uspehi so bili: sužnji, konec prejšnjemu naturalnemu gospodarstvu (plačevanje v naturi = s pridelki) in trgovski duh. Z bremen, ki so se valila pretežno na kmeta, si je država spod-

maknila zdrav temelj. Egipt je v 6. stol. pr. Kr. postal perzijska provinca.

Perzi so bili bolj vojaško organiziran narod, čigar kultura je slonela na oni sosednjih

držav, osobito na babilonski. Njegova domovina je bil za kmetijstvo le malo prikladen svet onstran Tigride do reke Ind (v Prednji Indiji).

—r.—i.

K medsebojnemu spoznavanju.

V poslednjem članku smo govorili proti koncu o sigurnosti, ki vlada v Makedoniji t. j. v južni Srbiji. V južni Srbiji vlada sigurnost ne samo zato, ker so državni organi na svojem mestu, temveč tudi iz razloga, ker je narod moralen in miroljuben, ker nima nagnenja do zločinov. Marsikaj prizaneso bližnjemu, vsled tega ni doli toliko tožb in procesov kakor v severnih krajih države. Po požetem žitu n. pr., pasejo ovce na lastnih ali pa tujih strniščih, vseeno kje, vsakomur je prav tako. Kmet je iskren in pošten in plemenit po duši. Žal, moramo ugotoviti, da je dandanes večji del še nepismen, kar je glavni vzrok počasnega napredka, sicer bi naš rojak na jugu že davno stopil v prve vrste kmetijskega stanu v Jugoslaviji. On je namreč tudi bister in razsoden, v večji meri je marljiv in delaven.

Prebivalci teh krajev govore narečje srbohrvaščine, v katerega je vmešana tudi starslovenščina. Slovenski jezik je narečju južne Srbije mnogo bližji nego ostalim v državi. Izuzetek tvori samo kajkavščina na Hrvaškem.

Največje težkoče imajo v južni Srbiji z drvmi in z vodo. Gozdovi so tam redki in v pretežnem delu v državnih rokah. Vse ostalo hribovje je golo ali pa pokrito z nizkim grmovjem. Kmet je primoran, da si daleč v hribih naseka vejevje za domače ognjišče in za zimo. Po strmih kamnitih stezah ga vidiš z mezgo ali pa z osličkom, ko se vrača zvečer z — po našem pojmovanju — razmeroma malim tovorom domov. Vsled pomanjkanja drv si pomagajo v nekaterih krajih s kravjaki, ki ga v prirodni velikosti nalepijo na zidove svojih hiš, da se posuši ter jim pozneje služi kot kurivo. Tako si pripravljajo kurivo tudi v Galiciji. Na ravnem, kjer so močvirja, jim dajo gozdovi rogozine, ki so 4 in več metrov visoki, kurjavo — vsaj za silo. Z rogozom se je razvila kakor povsodi, kjer ga je dovolj, domača industrija. Iz rogosa namreč napravijo preproge, takozvano ragozovino, in pa stropna omrežja za stavbenike.

Poleg ostrih zim, posebno v bitoljski in kosovski pokrajini, ki jih morajo izdržati, jim tudi poletje ne prizanesa. Po zgodnji spomladi, ki povzroča bujno rast, ker je vsaj toliko padavin, da pšenica dozori, pripeka solnce v juliju, avgustu in septembru s tako silo, da že v prvih dneh julija izgine očem tako prijetno zelenilo po brdih in livadah. Priroda se pa odene z rumenkasto odejo imenovano — sivo haljo — haljo žalosti — kajti vse rastlinstvo je umrlo. Potoki vsahnejo — suša vsepovsod. Take vsakoletne suše so že stare Makedonce primorale, da s posebnimi napravami vzdolž rek dvigajo in odvajajo vodo na svoja polja in vrtove. Pri taki suši so požitne setve (ajda, repa) izključene. Samo v ravnici in na bolj vlažnih padinah uspeva turščica — glavna hrana prebivalstva — ter posejana turščica za živinsko krmo. Občudoval sem v tem pogledu marljivost in delavnost kmetov v bitoljski in vardarski dolini. Vsak potočič, vsak mlaz vode izkoriščajo. Skrbno jih zajeze in odvajajo vodo po malih jarkih na vrtove in polja. Ali tudi pri tem delu mislijo na svojega dolnjega soseda ter pošteno dele vodo z njim. Kmetje so v obče zelo

dobri; brez zlobe in zavisti so in radi si medsebojno pomagajo. Vsled vsakoletnih suš so kmetje primorani izkoriščati spomladi. Mnogo sade maka, mnogo tobaka in v okolici Strumice celo riža. Tobak potrebuje posebno nego; ko ga sadi, mora zaliti vsako bilko. S sodom privlečejo vodo na gričke zelo težavno. Kmet si zasluži svoj vsakdanji kruh zares v znoju svojega obličja.

Stanovanjske prilike so dokaj slabe in deloma tudi precej nehygienične. Koče so majhne, po ravninah so zidovi izdelani s protjem ter z ilovico zamazani. V hribih in na padinah, to je na podnožju hribov, so hiše boljše in tudi bolj čisto je, ker imajo več vode na razpolago.

Ker sem se vedno razgovarjal s kmeti, kjerkoli sem jih srečaval, naj tudi omenim neki zanimiv razgovor. Stopil sem v neko hišo nekje na Črni reki v bitoljski ravnici. Ko mi je kmet prinesel naprošeno vodo, sem opazil na dvorišču, da se svinje nekoliko klaverno drže. Vprašal sem kmeta in on mi je potrdil, da so bolne in da so mu že dve poginile. Prirodno je bilo, da sem ga vprašal, zakaj ne gre po živinozdravnika? Odgovoril mi je: »Pa mi ne pošljemo po zdravnika niti če so ljudje bolni, še manj pa za svinje.« In res — izpraševal sem zdravnike in tudi oni so mi potrdili — da pridejo k zdravniku šele potem, ko je že prepozno.

Na našem jugu so tudi žene zelo vprežene v delo, dasi jih kmet zelo spoštuje. Videl sem kmeta na mezgi, a žena je korakala poleg in precej težko nosila. Nisem se mogel vzdržati, da ga ne vprašam, zakaj da ne pusti žene na mezgo, in dobil sem kratek odgovor: »Pa taki je običaj.« — —

Macedonske muslimanke nosijo še zmeraj pajčolan pred licem. — To so svoječasno izkoristili tudi razni razbojniki iz Albanije in Bolgarije, ki so v bulo (turško ženo) preoblečeni potovali po našem jugu. Naši žandarji so jih kmalu odkrili.

Ker sem ravno omenil pajčolan, moram še s sledečo zgodbico na dan. Vrnivši se iz gorovja proti Skoplju, se mi je zahotelo mleka in stopil sem v neko hišo ob poti. Na dvorišču sem opazil ženo ter jo pozdravil. Presenečena se je obrnila k meni in hitro dvignila predpasnik k licu, z njim pa tudi del krila. Opazila je malo nezgodo ter hitro pobegla v hišico, nakar smo nadaljevali razgovor skozi okno. To je bila muslimanka, ki se ne sme pred tujimi ljudmi (pred moškimi) pokazati brez pajčolana. — Na kraju mi je rekla, da nima mleka, ker krave še niso doma. Oprostil sem se in prijazno pozdravljen od nje odšel. — —

Poleg mraza po zimi in vročine poleti, je v nekaterih krajih vzdolž Vardarja, pri Strumici, Stipu in v Strugi na ohridskem jezeru razširjena malarija. Kmetje so po nekod manj občutljivi, vendar jim je ta bolezen le v nadlego. No, mnogo je že storjeno za uničenje ličink komarjev v vodi, ki razširjajo malarijo. Onim, ki gredo v južno Srbijo od marca do novembra meseca, priporočam, da ne pozabijo na kinin, ki je sedaj edino sredstvo proti malariji. V Skoplju sem jemal zjutraj in zvečer po 1 krogeljico kinina. V

Bitolju pa, kjer sem bil 2 leti, ga sploh nikdar nisem jemal, dasi sem bil po cele dni v močvirjih — hvala Bogu brez posledic.

Prednje vrstice — tako vsaj mislim — so na kratko pokazale in opisale južno Srbijo in kmeta po značaju in miselnosti.

Prepričan sem, da ga bo vsak, ki je te vrstice bral vzljudil, ker dobrodušen, pošten, iskren, miroljuben in potrpežljiv kakor je, ga mora zares vsak zljubiti, ker to tudi v vsakem pogledu zasluži.

Vam slovenskim kmetom pa priporočam, naročajte **Kmeti list**, ker si edino on v Sloveniji še prizadeva, da stvari most z vsemi kmeti južno Slovenije. **Kmeti list** vas bo nepristransko obveščal o vsem, kar vam je potrebno. Zborovanje Kmetijske zveze, ki ga je zadnjič sklicalo »katoliško« časopisje, predstavlja samo razdiralni poskus med kmetijskim ljudstvom naše države. Kmetje v Jugoslaviji moramo biti ujedinjeni po miselnosti vsi brez obzira na vero in pleme, ker so nam interesi skupni. Samo vzajemnost nam bo pomagala, ne pa naša razcepljenost, kakor smo bili pred 6. januarjem 1929.

V vsako hišo torej tudi »**Kmeti list**«.

Mladina

Celje. V nedeljo, dne 16. novembra se je vršila seja pododbora »Zveze kmetijskih fantov in deklet« za celjsko okrožje v hotelu »Union« v Celju. Sejo je vodil tov. Ivan Kronovšek ml.; udeležili so se je vsi tovariši odborniki kot zastopniki posameznih društev. Dnevni red je obsegal: ustanavljanje kmetijskih sokolskih čet, kmetijski tisk, prikrojevalni tečaj, letni društveni zlet, organizacija ter predlogi in slučajnosti. Na podlagi referata o kmetijskih sokolskih četah se je sklenilo, da jih naša društva ustanavljajo povsod tam, kjer se jim zdi potrebno, oziroma kjer imajo predpogoje za obstoj. Nadalje se je razpravljalo o razširjenju kmetijskega tiska in se je sklenilo, da se opozori vse poverjenike in tiskovne odseke posameznih društev, da še pred novim letom zaključijo nabiranje novih naročnikov »Grude«, »Kmetijske Matice« in »Kmetijskega lista«. Zveza prireja tudi letos prikrojevalne tečaje, katerih se bodo poslužila po možnosti vsa naša društva, ki nimajo v tem oziru posebnih ovir. Ti tečajji se bodo vršili zaporedoma, da se s tem zmanjšajo razni stroški.

Razprava o letnih društvenih izletih se je odložila za prihodnjo sejo. Pri predlogih in slučajnostih so podali tovariši odborniki različne predloge glede organizacije in prosvetnega dela naših društev, reševale so se tudi interne zadeve pododbora. Tovariš Potočnik je predlagal tudi, da bi pododbor prirejal mladinske tabore in s tem navduševal kmetijsko mladino za skupno delovanje in za prosvetni in kulturni prepored naše vasi. Tovariš predsednik je sporočil, da bo pododbor priredil kuharske tečaje, katerih se bodo lahko poslužila vsa v pododbor včlanjena društva in sicer brezplačno. Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je zaključil tov. predsednik sejo.

Največjo izbiro

kuhinske posode, in to aluminijaste, železne in emajlirane, različnih kvadratov in barv, po najnižji ceni, nudi trdka z železino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

Tudi Vas prosimo!

Sporočite nam zanesljivo vse naslove Vaših sosedov, katerim želite, da se pošlje »**Kmeti list**« na ogled. V to svrhu smo Vam priložili v današnji list potrebno dopisnico. Skrbite tudi Vi po svoji moči kot star naročnik, da se v prihodnjem letu število naših naročnikov podvoji.

Veliko kmetsko zborovanje v Zagrebu.

»Seljački Glas« iz Zagreba poroča, da je poziv g. Karla Kovačevića na kmetsko zborovanje naletelo na ogromen odmev po vseh hrvatskih krajih. Do sedaj se je že priglasilo 105.305 udeležnikov. Z gotovostjo pričakujejo, da se bo poleg teh udeležilo iz zagrebške okolice okoli 25.000, tako da bo znašala skupna udeležba nad 130.000 ljudi.

To bo največje zborovanje od našega ujedinitvenja do danes in se zato upravičeno imenuje zgodovinsko zborovanje, ker bodo na njem zastopani poleg hrvatskih tudi slovenski in srbski kmetje.

Na zborovanje bo prišlo 200 najboljših kmetskih gospodarjev iz Srbije.

Na zborovanju bo govoril poleg sklicatelja g. Karla Kovačevića po en kmet iz Slovenije in Srbije ter 15 govornikov samih kmetov iz raznih krajev Hrvatske.

Kakor smo že javili, se bo vršilo zborovanje na Jelačićevem trgu. Pred uredništvom »Seljačkega Glasa« bo postavljena velika govorniška tribuna, na kateri bodo imeli pristop samo govorniki in novinarji. Na vseh krajih trga bodo nameščeni pojačevalci, da se bodo govorci povsod dobro slišali.

Popoldne ob 5. se bo vršil za udeležnike na igrišču športnega kluba »Concordia« na Tratinjski cesti velik ognjemet, kakršnega so priredili v Ljubljani gasilci ob priliki njihovega kongresa. Cena za vstopnice bo znašala 3, 5 in 10 dinarjev.

Na zborovanje bo prišlo nešteto godb, pevskih in tamburaških zborov ter ženski svet v najpestrejših narodnih nošah.

V Zagreb.

Za veliko manifestacijsko zborovanje v Zagrebu na dan Brezmadežnega spočetja, 8. decembra, se je priglasilo toliko slovenskih kmetov, da smo bili v nemali zadregi radi legitimacij za brezplačno vožnjo. V hipu je bilo razposlanih prosilcem 2000 kosov in takoj smo se morali obrniti na voditelja novega seljačkega pokreta na Hrvatskem g. Karla Kovačevića po nove legitimacije. Vsak dan se priglasi pri upravi »Kmetškega lista« na stotine novih udeležnikov iz vseh krajev Slovenije.

Kakor hitro bomo legitimacije prejeli, jih bomo prosilcem razposlali.

Zbirališče.

Točno ob 1/2 9 (pol devetih) dopoldne se zberemo Slovenci pred hotelom »Esplanade« v Zagrebu, tik kolodvora, od koder odkorkamo na Jelačićev trg, kjer se vrši manifestacijsko zborovanje.

KAKO BOMO POTOVALI?

Legitimacije veljajo za vse redne osebne vlake od 6. do 11. decembra t. l. Poleg rednih bodo vozili še trije posebni vlaki za udeležence iz Slovenije.

Posebni vlak iz Ljubljane odpelje v nedeljo, 7. decembra ob 9. uri 18 minut (21.18) zvečer in pride v Zagreb ob 1 uri ponoči. Tega vlaka naj se poslužijo Gorenjci in vsi oni, ki ne morejo priti na jutranji redni vlak, ki odpelje iz Ljubljane ob 5. uri 12 minut.

Posebni vlak iz Maribora odpelje v nedeljo, 7. decembra ob 10. uri 30 minut zvečer (22.30) in pripelje v Zagreb ob 3. uri ponoči.

Posebni vlak iz Novega mesta proti Karlovcu odpelje ob 10. uri zvečer (22.00) in pride v Zagreb ob 4. uri zjutraj.

Za Notranjsko (Logatec, Rakek, Cerknico) priporočamo, da se poslužijo vlaka, ki odpelje iz Rakeka v nedeljo ob 19. uri 25 min. ter nadaljujejo vožnjo iz Ljubljane proti Zagrebu ob 0. uri 55 min. (5 minut pred eno

Prečitaj teh par vrstic!

V današnjo številko »KMETSKEGA LISTA« smo priložili tudi Vam dopisnico, po kateri, prosimo, sporočite zanesljivo, na katere naslove Vaših znancev naj pošljemo »KMETSKEGA LISTA« na ogled. Za uslužnost se Vam v naprej zahvaljuje

UPRAVA »KMETSKEGA LISTA«.

uro ponoči) in prispejo v Zagreb ob 6. uri 55 min. zjutraj.

LEGITIMACIJE ŽIGOSATI!

Legitimacije morate pustiti pri blagajni vstopne postaje žigosati.

Vsem udeležencem priporočamo pri vstopih v vlak mirno ponašanje, ker je vse potrebno ukrenjeno, da se bodo vsi udobno vozili.

Velja Vukičević umrl.

V Beogradu je umrl v četrtek, 27. novembra bivši ministrski predsednik Velja Vukičević. Pokojni politični prvak bivše radikalne stranke je v svojem prizadevanju, da zajezí na vseh koncih prekipevajoče kmetsko gibanje, skušal ujediniti vse meščanske skupine v naši državi.

Najprej se je sporazumel z demokrati, nato pa je sklenil z bivšo Slovensko ljudsko stranko takozvani blejski pakt, ki je dovedel dr. Korošca na položaj notranjega ministra v Vukičevićevi vladi.

Sledila je Vukičevićeva ostavka in predsedništvo v ostalem nespremenjene vlade je prevzel dr. Korošec.

Konec tej vladi je napravil 6. januar 1929.

Vukičević ni bil talentiran politik in nikak poseben državnik. Posebne prilike so ga dvignile na najvišji položaj, ki mu pa ni bil kos. Osebnostno je bil poštenjak in je kot človek užival splošne simpatije.

Pokopan je bil na državne stroške.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za ljubljansko in mariborsko oblast vabi na društveno letno skupščino, ki se vrši v nedeljo 7. decembra 1930. v restavraciji Zvezdi (pri Krapežu) v Ljubljani, začetek ob pol 11. uri. Na dnevnem redu se nahaja poleg poročila funkcionarjev tudi referat g. Sustiča o poskusnih krožkih z umetnimi gnojili in poročilo o Belletovih rokopisih (poročevalec g. rav. Žmave). Na občni zbor se vabijo predvsem vsi bivši člani, absolventi vseh kmetijskih šol, ne glede na to, če so letos plačali članarino ali ne. Za redne člane pa je udeležba obvezna. Oni absolventi kmetijskih šol, ki nameravajo pristopiti k društvu kot člani, so vsi dobrodošli.

* * *

»Ljudska astronomija« (nauk o zvezdah), edina knjiga svoje vrste v slovenskem jeziku, stane Din 48.— Vsi oni pa, ki se do novega leta naročijo na knjige Kmetijske Maticice, dobijo knjigo za Din 30.— (poština posebej), poleg knjige »Ljudska astronomija« še 3 knjige: Veliki koledar za leto 1931, »Cesta«, povest, in »Dvig uboge gmajne« v skupni vrednosti okrog 90 Din. — Tovariši, ne zamudite ugodne prilike in ne odlašajte z naročilom, ki ga je treba nasloviti na Kmetijsko Matico v Ljubljani, Kolodvorska 7.!

Modroce

iz afrika, močno blago à Din 260.—

žimnate modroce, peresnice, mreže, cvilih in žimo, posteljne odeje

kupite najceneje pri

RUDOLF SEVER-ju

LJUBLJANA, MARIJIN TRG

Novice

Muzej kralja Petra Osvoboditelja. Prosvetno ministrstvo je kupilo že 1926. leta vilo na Topčiderskem brdu pri Beogradu, v kateri je živel poslednja leta in umrl kralj Peter Veliki Osvoboditelj. Vila se bo preuredila v muzej, v katerem se bodo nahajale vse stvari, ki se nanašajo na življenje in delo velikega kralja.

Sreski kmetijski referent za srez dravograjski. Kr. banska uprava v Ljubljani je postavila za vršilca dolžnosti sreskega kmetijskega referenta za dravograjski srez v Prevaljah g. Alfonza Zdolšeka, dosedanega pomočnika sreskega kmet. referenta v Kranju.

Poprava obč. meja. Z odredbo notranjega ministrstva so bile spremenjene občinske meje pri občinah Motnik, Trojane in Sv. Jeronim.

Nova ladja naše trgovske mornarice. Na Angleškem so spustili v morje veliko prekomorsko ladjo »Kraljevič Andrej«, ki je last Dubrovniškega parobrodarskega društva.

Za olajšanje vrnitve naših izseljencev je odredil minister socijalne politike in narodnega zdravja g. Nikola Preka, da se ukine pristojbina od 3 dolarjev, katere je moral vsak izseljenec plačati, ako se je vrnil v domovino.

Piljstanj - Dobležiče. Ogenj je popolnoma uničil 15. novembra v Dobležičah hišo z gospodarskimi poslopji, last Ivana Artnaka iz Zagorja. Ogenj je morala zanetiti zlobna roka, ker ni nihče v njej stanoval. Sosedje pa lastnika o nesreči niso takoj obvestili. Šele na Piljstanju, ko je prišel v nedeljo k maši, so mu povedali, kaj se je zgodilo. Lansko leto je zmanjšal zavarovalnino za polovico.

Dvolastniško vprašanje. Mešana jugoslovanska-bolgarska komisija je uredila vsa vprašanja, ki se tičejo dvolastnikov, to je ozkih kmetov, ki imajo na obeh straneh državne meje svoja posestva. Sporazumno so pripravili vse, da se spomladi izvrši odprava teh in takih posestev. Razprave so se vršile z mnogo dobre volje z obeh strani in skušale povsem zadovoljiti obojestranske interese. Ureditve teh vprašanj bo gotovo mnogo pripomogla do boljših odnošajev obeh sosednih držav.

Pravica do dijaškega roka. Prosvetno ministrstvo v Beogradu je izdalo pretekli teden odredbo, v kateri so imenovane vse one šole, ki dajo pravico dijakom do skrajšane vojaškega roka.

Na meji prijeta zločinca. Naše obmejne straže so nad Jesenicami aretirale dva dalmatinska delavca, ki sta v Belgiji okradla svojega tovariša za 57.000 frankov ter nato pobegnili. Okradeni delavec Štípa Durnjak je takoj prijavil policiji tatvino na jugoslovanskem konzulatu v Belgiji, ta pa naše oblasti z natančnim popisom obeh zločincev. Ta dva sta po zločinu pobegnila preko Holandije, Nemčije v Avstrijo. Od tu pa sta nameravala v Jugoslavijo pod drugimi imeni. Z avtomobilom sta se pripeljala na Korensko sedlo, kjer so jih naše obmejne straže prijele. Pri sebi sta imela le malo vsoto denarja. Kam sta ostali denar skrila, nista hotela povedati. Prepeljana sta bila v ljubljanske sodne zapore.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznitve črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz-Josefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz-Josefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz-Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Divjaški pretepi ne prenehavajo. V Cerovcu pri Litiji so se preteklo nedeljo stegli gozdni delavci, ki izsekavajo les v Slančevih gozdovih. V gostilni pri »Šnodlu« so popoldne pili. Delavec Pavel Smrekar je vzel pollitersko steklenico in odšel iz sobe. Zunaj se je nekaj prerekal z nekim šoferjem, nakar so prišli iz sobe še drugi delavci. Vnel se je strahovit pretep, ki je zahteval dve človeški žrtvi. Smrekarju so razbili lobanjo, da je kmalu izdihnil, Karel Zidar pa je dobil smrtne sunke z nožem.

Moško truplo v vreči. V bližini opuščene opekarne v Kosezah pri Ljubljani so otroci med igranjem našli vrečo na polno vrečo, ki je ležala v vodi precej velikega požiralnika. — Otroci so pričeli z dolgimi koli prevračati vrečo in na veliko začudenje zagledali, da mole iz enega konca vreče človeške noge. Odhiteli so domov in obvestili o čudni najdbi ljudi. Na lice mesta je prišla tudi policijska komisija, ki je spravila vrečo na suho in našla v njej človeško truplo. Na glavi je imelo več težkih ran, iz česar sklepajo, da gre za roparski umor. Policija je uvedla preiskavo in kmalu ugotovila ime mrtveca. Je to bosanski prekupčevalec starih oblek Smajl Vojniković. Nekaj osumljenecv umora je bilo že aretiranih.

Eden v smrt, drugi v bolnico, tretji pa v ječo. V ponedeljek sta se peljala skozi Sp. Šiško proti Ljubljani z motornim kolesom mehanik Franc Gregorin in Janez Mandelj. Gregorin je šofiral, Mandelj pa je sedel zadaj. Na nekem mestu sta hotela prehiteti kolesarja Viljema Mezeta, ki je vozil spredaj. Slučaj je hotel, da je v istem trenutku zavil kolesar na levo in nesreča je bila tu. Strahovit sunek je podrli vse tri na tla. Mandelj si je razbil lobanjo in je kmalu umrl, Mezeta so težko ranjenega prepeljali v bolnico, Gregorina pa, ki je dobil le lažje poškodbe, je policija aretirala.

Požar pri Zrkovcih. Pretekli teden je nastal požar v vasi Zrkovcih blizu Maribora, ki je uničil hiše in gospodarska poslopja dveh kmetoma. Škoda znaša nad 300.000 dinarjev, zavarovalnina pa znaša le 50.000 dinarjev. Domnevajo, da je nekdo podtaknil ogenj iz hudobije.

Uho mu je odgriznil pes. Na Viču pri Ljubljani je uslužben pri pečarju Heuffelu 14 letni vajenec Bernik. Pečar ima na dvorišču priklenjenega hudega psa. Ko se je fant pretekli teden približal psu, ga je ta popadel in mu odgriznil uho. Vajenec je moral v bolnico.

Nesreča z avtomobilom. Pri Karlovcu se je ponesrečil avto, v katerem sta se vozila sreski načelnik Voljevič in podnačelnik Irlič. Avto se je na nekem ostrem ovinku prevrnil in pokopal pod seboj šoferja in oba potnika. Dočim je ostal šofer na mestu mrtev, sta dobila načelnik in podnačelnik le nevarnejše rane.

Podivjana mladina. V bližini Vitanja je na zverinski način zaklal Franc Hrustelj, veleposestnikov sin iz Vitanja, kmetkega fanta iz vitanjske okolice Martina Zbičajnika. Z dolgim kuhinjskim nožem ga je zabodel v stegno leve noge in mu prerezal žilo. Vsled izkrvavitve je nesrečni fant v par urah izdihnil. Zločinca so aretirali orožniki.

Elektrifikacija primorske banovine. Banška uprava v Splitu je odobrila načrte za elektrifikacijo banovine. Električna centrala bo

zgrajena v Mostarju pri ondodnem premogovniku. Razpolagala bo s 3500 k. s. Stroški so proračunjeni na 90 milijonov dinarjev.

Prijet lažizdravnik. V Križevcih je orožništvo aretiralo nekega Matijo Antilušiča, ki se je izdajal po kmetih za zdravnika in prodajal lahkovernim ljudem vse vrste zdravil za drag denar. Sumljivega »zdravnika« so kmalu odkrili in zaprli. Na njegovem domu so našli orožniki razna zdravila, ki jih je lažizdravnik sam fabriciral.

Zastrupila se je z alkoholom kmetica Seka Paunović. Njen sosed Nikola Bogdanović iz Kostajnice na Hrvatskem je kuhal žganje. Mimo je prišla Seka Paunović in popila večjo količino ravnokar kuhanega žganja. Komaj je prišla domov, se je onesvestila in umrla vsled zastrupljenja z alkoholom.

Borba z medvedom. V skopljski okolici sta našli v gozdu dva kmeta na večjo skupino medvedov. Bile so tri stare mrcine in več mladičev. Kmet Latifović je streljal na medvedko in jo ranil. Po strelu so drugi medvedovi pobegnili, le ranjena medvedka se je pogzala v kmeta in ga pošteno zdelala. V obupni borbi z ranjeno živaljo je priskočil kmetu na pomoč njegov tovariš ter medvedko ubil in napadenemu možu rešil življenje.

Cela četa razbojnikov pred sodiščem. V Požarevcu je pričela pretekli teden sodnijska obravnava proti 77 razbojnikom, ki so več let ropali po ondodnih krajih pod vodstvom hajduka Barubulovića. K zaslišanju je bilo povabljenih okoli 800 prič.

Namesto k poroki pod vlak. Fr. Stojan, doma iz Višnje gore, je bil kot delavec zaposlen pri raznih podjetjih. Bil je oče več nezakonskih otrok in je moral od skromnega zaslužka plačevati še za preskrbovalnico otrok. V ponedeljek se je hotel poročiti. Oblekel se je v črno obleko, toda mesto pred oltar, se je odločil skočiti pod vlak. Pri tivolskem parku v Ljubljani se je pognal pod tržaški brzovlak, ki ga je smrtno nevarno poškodoval. Odpeljali so ga v bolnišnico.

Smrt pod hlodi. Posestnik Cimperman Janez iz Jordne vasi pri Novem mestu je peljal s svojim sinom težak voz, poln hlodov na žago v Čermošnjice. Ko sta krenila z državne ceste, sta konja zavila preveč v stran in nista mogla izpeljati voza. Oče je dobil pri bližnjem kmetu drug voz, da bi hlode preložil. Ko je odpel pri prvem vozu hlode, so se zvalili nanj in ga usmrtili. Sin je naložil mrtvega očeta na voz in ga odpeljal domov.

Zalosten konec ženske ljubosumnosti. V leseni viničariji v Loki pri Framu sta živela 27letni viničar Štefan Žnidar in njegova 20 let starejša žena Amalija. V soboto 22. novembra je pričela viničarija nenadoma goreti in od hiše je bežala viničarjeva žena ter pripovedovala ljudem, ki so hiteli gasiti, kako je ogenj nastal. Rekla je, da sta se z možem prepirala in da je njen mož v razburjenosti vrgel gorečo lampo po tleh, ki je povzročila požar. Njegov prizadevanje je ovrgla sodna komisija, ki je ugotovila, da je bil njen mož še pred izbruhom požara ubit. Imel je več težkih ran na glavi. Vsled suma, da je viničarka svojega moža v spanju najprej ubila, nato pa še kočjo zažgala, da bi zabrisala sled, so jo orožniki aretirali. Ljudje pripovedujejo, da so bili med njima večni prepiri, ker je prišel mož večkrat opit domov, žena pa je bila na mladega moža strašno ljubosumna. Sodišče vodi preiskavo naprej.

Zemlja se je pogreznila na nekem travniku v bližini Splita. Na pogreznjenem mestu je nastalo malo jezero, ki ga prihajajo ljudje kar trumoma ogledovat.

Na smrt obsojen. Beograjsko sodišče je obsodilo na smrt orožniškega narednika Gjorgja Živaljevića, ki je izvršil nasilje nad mladenco Danico Milenkovićevo ter jo nato ubil in vrgel v gnojnično jamo. Občinstvo, ki je

Dražestne kodre

neomejeno trpežne ob vlažnem zraku ali potanju, dosežejo dame in gosposde brez škarij kodrak s Hela-esenco za kodranje las. Tudi najlepša bubi-glavica se s Hela olepša, ker je vsaka ondulacija odveč. Prihrani se veliko časa in denarja, pospešuje rast las. Pogled v zrcalo Vas bo vradostil. Takoj se dosežejo obilni ondulirani kodri, mične frizure. Mnogo zahval. Zlasti gledališke umetnice je ne morejo prehvaliti. — Cena Din 12[—], 3 steklenice Din 25[—], 6 steklenic Din 40[—].

Dr. Nic. Kemény, Košice H, pošt. preddal 12/213. — Češkoslovaška.

prisostvovalo razpravi, je po obsodbi z odobravanjem dalo izraza nad izrečeno obsodbo ter klicalo »Živio pravica«.

Subotica prodaja zemljo. Subotica ima velike površine obdelovalne zemlje. Nedavno je sklenil občinski odbor, da bo razparceliral okoli 1000 oralov zemlje ter jo po nizki ceni razprodal siromašnim kmetom, da se bodo na njej naselili. Zemlja leži vsa ob madžarski meji.

Italijanska skrb za Arnaute. Italijanska vlada je poslala Albancem, ki so bili vsled zadnjega potresa močno prizadeti, 2000 šotorov in 25.000 lir podpore.

Leto in pol je spala. V finskem mestu Helsingforsu se je te dni prebudila deklica, katera je spala eno leto in pol. Cel čas spanja so jo morali umetno hraniti. Ko se je prebudila, ni mogla dalj časa govoriti. Vse je pozabila. Zdravniki so ugotovili, da je njeno spanje nastalo vsled obolenja nekkih žlez.

Strašne posledice nepazljivosti. V Medelli v Kolumbiji je nedavno pričela razsajati med otroki nevarna bolezen difterija. Bolnica v Medelli je bila polna na tej bolezni obolelih otrok. Neka mlada bolničarka je pa bolnikom mesta zdravila proti bolezni pomotoma dajala strup za difterijo, kar je povzročilo takojšna smrt 16 otrok, ostali se pa bore s smrtjo. Ko so matere zvedele za strašno nesrečo svojih otrok, so hotele vdreti v bolnico in neprevidno bolničarko raztrgati. Bolničarka je pa iz strahu zblaznela.

Zakaj praznična obleka. Na Angleškem se je ustanovilo posebno društvo, ki namerava pričeti ostro borbo proti prazničnim in nedeljskim oblekam. Postavili so načelo, da Bog ne da nič na lepo obleko in blago, temveč samo na sree in dušo človeka.

Pijane kavke. V bližini Budimpešte je našel neki kmet na svoji njivi na stotine kavk, ki so nepremično ležale na zemlji. Misleč, da so poginile, je skopal veliko jamo in jih hotel v njo zakopati. Ko pa je prijel prvo kavko za kljun, je pričela divje kavkati in preplašila je vso črno četo tovarišic. Te so nekaj časa opotekajoče letele po zemlji, nato se pa dvignile in odrčale. Izgledalo je, kakor da bi se ga nekje pošteno nasrkale.

V Italiji znaša število brezposelnih okrog 500.000. Samo v zadnjih treh mesecih je naraslo njihovo število za 55.866.

Potres na Japonskem. Strahovita potresna katastrofa je zadela pretekli teden deželo jutranjega solnca. Potres je trajal okoli 30 minut in opustošil cele pokrajine, porušil vasi in potopil nebroj ladij ob obrežju. Uradna poročila javljajo, da je zahteval potres 223 človeških žrtev. Škode še niso precenili, vendar gre za težke milijone.

Čez 7 kg težko kepo čistega zlata je našel delavec Boston v zlatokopu v Južni Ameriki. Razmetaval je razno kamenje in ena skala se mu je zdelo posebno težka. Vzel je kladivo in jo razbil. Ves presenečen je bil, ko se mu je zavalila pred noge kepa čistega zlata. Tehtala je 7630 gramov. Leta 1892 so našli zlatokopi tudi kepo zlata, ki je tehtala 14 kg.

Včlanite se v »Kmetški prosveti«!

Dragi tovariš, draga tovarišica!

Današnja doba mora nujno imeti za cilj, da izobrazi, posebno da izobrazijo tudi politično široke vrste narodne mladine, da bo ta zrela, ko bo pozvana k sodelovanju v upravi in vodstvu države. Do takrat morajo vsaj mlajši natančno spoznati narodne, državne in svoje stanovske interese.

Ustanavljamo društvo kmetških prosvetnih delavcev »Kmetška Prosveta«, ki bo skušala vzgojiti in izobraziti kmetško ljudstvo, posebno pa naraščaj, v značajne, splošno in strokovno izobražene osebnosti, v koristne državljane in sposobne člane raznih zadrug, kmetških organizacij in javnih ustanov sploh, in ki bo v tem cilju seznanjala kmetško ljudstvo, posebno pa naraščaj, z interesi podeželskega, kmetškega in delavskega ljudstva.

»Kmetška Prosveta« bo torej imela pri svojem izobraževalnem in vzgojnem delu pred seboj določen cilj: osposobiti poedinca, da se bo znal samostojno boriti za spoznane narodne, državne in za svoje stanovske interese. Le kdor bo poznal te interese, ne bo nasedal demagogiji koristolovcev, le kdor bo imel potrebno vzgojo in izobrazbo, bo lahko sodil, kdo dela v interesu naroda in države ter v interesu njegovega sloja in stanu, kdo pa iz osebnih razlogov te interese zanemarija.

Z organizacijo kmetških prosvetnih delavcev, z organiziranim njihovim delom hočemo v duhu kmetškega gibanja in po načelih tega svetovnega gibanja dati slovenskemu kmetškemu človeku pravo kmetško izobrazbo. Kot organizirani kmetški prosvetni delavci hočemo s tako usmerjenim prosvetnim delom pomagati pri prosvetnem delu vseh naših društev, posebno pri omladinskih in prosvetnih društvi kmetških fantov in deklet, v Sokolu, v gasilnih društvih, v zadrugah itd. Vsa ta društva hočemo združiti brez formalnega ujedinenja istih v skupnem duhu in skupnem cilju.

Na plan torej, kdor čuti duha velikega kmetškega gibanja! Ta duh zahteva kulturo naroda v njegovih širokih vrstah, hoče torej kulturo kmetške in delavske hiše. Kot ugotavlja pravilnik za kmetške sokolske čete, pa ni kulture brez gospodarskega blagostanja kmetške in delavske hiše, a blagostanja te hiše ne more biti, če kmet in delavec ne poznata svojih interesov, če se za svoje interese ne znata boriti. Kultura in napredek našega naroda in države je torej predvsem odvisen ravno od blagostanja in kulture kmetške in delavske hiše in je zato kmetško gibanje narodna in državna potreba. Posebno pa je to gibanje življenska potreba nas Slovencev, kajti slovenske kulture ne more biti brez kulture naše vasi in le ta kultura more rešiti naš razkosani narod pred poginom in ga osposobiti za sodelovanje z ostalimi Jugoslavnimi pri izgradnji jugoslovanstva.

Dragi tovariš, če si pripravljen, pri tem prosvetnem delu sodelovati in imaš za to potrebne sposobnosti, te pozivamo, da se takoj včlaniš v »Kmetški Prosveti«. V tem društvu hočemo organizirati vse kmetške prosvetne delavce. Društvo bo dolžno, da Ti pomaga, da se za prosvetno delo tudi Ti še bolj vzgojiš in izobraziš, da Te podpira gmotno in duhovno pri prosvetnem delu. Ako si pripravljen pridružiti se vrstam mladih ljudi, ki se zbirajo v »Kmetški Prosveti«, in delati v duhu, kakor gori navedeno, priglasi se za člana na naslov: »Kmetška Prosveta«, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. Vse drugo, kar bo potrebno, bo sledilo.

Zdravo!

Pripravljalni odbor društva »Kmetška Prosveta«:

Dr. Riko Fux,
podpredsednik.

Dr. Janže Novak,
predsednik.

Uspehi poskusov z umetnimi gnojili v okolici Novega mesta.

Kakor v vseh naprednih krajih Dravske banovine, se je letos tudi v okolici Novega mesta izvedlo nekoliko poskusov z umetnimi gnojili.

Tudi pri nas na Dolenjskem se je jasno pokazalo, da je uporaba umetnih gnojil danes za vsakega naprednega kmetovalca neizogibna in da brez umetnih gnojil ni več naprednega in dobičkanosnega kmetijstva. Vsako drugo sredstvo, s katerim hočemo pridelek povečati in poboljšati, je veliko dražje in manj zanesljivo kot umetna gnojila. Poleg tega, da si z umetnimi gnojili na najcenejši način povečamo in poboljšamo pridelek, si tudi znatno popravimo zemljo.

Ako dandanes čitamo študije največjih poljedelskih strokovnjakov, kako naj se bori proti poljedelski krizi, slišimo od vseh isto in to kulminira v tem, da se mora uporabljati več umetnih gnojil.

Naš poznani kmetijski strokovnjak ing. Jakob Turk, direktor poljedelske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani, piše v svojem krasnem članku: »Agrarna kriza in naše kmetijstvo«, da se kriza odpravi poleg drugih sredstev predvsem na ta način, da se v večji meri poslužujemo kmetijskih strojev in umetnih gnojil, kakor se je dogajalo sedaj.

Znani češki učenjak prof. dr. Stoklasa pravi, da bi bila največja škoda za kmetijstvo, ki bi imela dolgoletne posledice, če bi sedaj ne rabili povečane količine umetnih gnojil. Na popolnoma istem stališču stojita tudi znana univ. profesorja in to dr. Ostermayer na Dunaju in prof. dr. Römer v Halle/Sa.

Umetna gnojila je pa umlhwumlwhymu vsem tudi pravilno uporabljati. Mi vidimo še vedno kmetovalce, ki jednostransko gnoje. Videl sem gnojiti deteljo samo z superfosfatom in travnike samo z Thomaževo žlindro itd. To so velike napake, katere se bodo v kratkem času občutljivo maščevale, radi tega se mora z vsemi sredstvi na to delovati, da se take nepravilnosti temeljito in tako hitro, ko mogoče odpravijo.

Samo uporaba umetnih gnojil po principu »polnognojenja« da res lep in trajen uspeh, da največjo korist. Mi moramo zemlji dati vso potrebno hrano v zadostni meri, ako hočemo, da nam zemlja da tudi največji in najboljši pridelek.

Kalij damo v obliki 40% Kalijeve soli, Fosforno kislino v obliki superfosfata ali pa Thomasove žlindre.

Dušik pa v obliki apnenega dušika ali čilskega solitra.

Če eno od teh glavnih, tu navedenih hranilnih snovi izpustimo (izuzemši dušika pri detelji in lucerni) je tako jednostransko gnojenje brez vsakega pomena in brez kake koristi.

Vse, kar smo tu navedli, se je letos pri poskusih v novomeški okolici ugotovilo.

Gnojila so se zelo zgodaj, takoj ko je sneg skopnel, razsipala in sicer povsod po pravih polnognojenja, radi tega je bil tudi povsod prav lep uspeh.

Posestnik Jože Somrak iz Kal-a pri Prečeni je napravil gnojilni poskus na krompirju in gnojil po en hektar z 200 kg 40% kalijeve soli, 300 kg superfosfatom in 100 kg apnenim dušikom. Na polnognojeni površini enega hektarja je pridelal za 1.600 kg več gomoljev prvovrstne kvalitete, ko na istoveliki negnojeni površini (samo hlevski gnoj).

Posestnik Anton Krajšek iz Ločne je gnojil koruzi z isto količino umetnih gnojil kot gori in pridelal na en hektar za 3.400 kg več koruznega zrna kot na negnojeni površini enega hektarja.

Posestnik Franc Gačnik iz Broda je gnojil črni detelji na en hektar 200 kg 40% kalijeve soli in 300 kg superfosfata. Ta gnojila veljajo okoli 650 Din. Pridelal pa je na polnognojeni površini enega hektarja za 3400 kg več suhe krme ko na negnojeni. Imel je torej kakih 2000 Din čistega dobička samo na krmi.

Posestnik Alojz Hude iz Mirne peči je gnojil pesi in dal na en hektar 250 kg 40% kalijeve soli, 300 kg superfosfata in 250 kg apnenega dušika in je na polnognojeni parceli na en hektar za 17.000 kg več pese pridelal kot na negnojeni parceli iste velikosti.

Ti poskusi nam več ko jasno kažejo, da je pravilna uporaba umetnih gnojil danes za kmetijstvo nekaj neobhodno potrebnega in da se brez njih ne zamore več izhajati. Gnojiti se mora po principu »polnognojenja«. Za krompir, peso, travnik, deteljo je najvažnejše, da se dajo velike količine 40% kalijeve soli.

Fran Malásek, Novomesto.

Doc. Dr. Ivan Matko: Protituberkulozni dispensar v službi socialno-higijenske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezni. Pred kratkim je izšlo v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani pod gornjim naslovom impozantno, 810 strani velike oblike obsegajoče poljudno-znanstveno delo znanega strokovnjaka v pobijanju tuberkuloze, primarija splošne bolnice v Mariboru, docenta praške medicinske fakultete, dr. Ivana Matka. S širokim, temeljitim znanjem zasnovana knjiga je sestavljena iz dveh delov, katerih prvi obravnava na 342 straneh vsa vprašanja, ki se nanašajo na oživetvarjanje in notranje delo dispanserjev vobče. Ta del je namenjen predvsem zdravnikom in upravnim oblastvom, ki se bodo morala prej ali slej lotiti širše izvedbe tuberkuloznega skrbstva in postaviti to panogo zdravstva na povsem samostojno podlago.

Drugi del knjige, ki obsega 468 strani, obravnava izključno le vprašanja, ki se nanašajo na bolnika kot kužni vir ter na njegovo ožjo in širšo okolico. V prvih poglavjih opisuje avtor ves postopek pri obisku na domu bolnika in specialni postopek z posameznimi vrstami jetičnikov in njih rodbinskih članov. Temeljito obravnava nato bistvo jetične kali in navaja vse zadevne razkuževalne možnosti zakuženega stanovanja in posameznih zakuženih predmetov. Važni so nasveti, kakšno bode stanovanje jetičnika in ogrožene rodbine. Nato sledi obširno poglavje o socialnem, gospodarskem in poklicnem položaju jetičnika in po jetiki ogroženega v Jugoslaviji. Tu se naštevajo vsi zakoni, uredbe itd. po številu 23, ki bodo baš zaradi skupne zbirke in kritičnega pregleda vzbudili upravičeno zanimanje ne le pri zdravniku, upravnem oblastvu in pri skrbstvenem osebju, marveč tudi pri bolnikih samih.

Tretji del knjige vsebuje vzorce raznih tiskovin, potrebnih v protituberkuloznem dispensarju.

Toliko o vsebini tega velikega, za našo zdravstveno literaturo tako pomembnega dela. Priznati je treba, da v slovenskem jeziku doslej še nismo razpolagali z delom, ki bi v poljudno-znanstveni obliki podajalo tako ogromno, pestro in do podrobnosti izdelano snov za udejstvovanje v protituberkuloznem skrbstvu. Knjiga bo ne samo zdravnikom, znanstvenikom ali upravnim oblastvom in skrbstvenim osebju, marveč tudi zasebnikom, društvom, v nič manjši meri pa tudi vsakemu jetičniku ali po jetiki ogroženemu dobrodošel pripomoček, ker nudi v razmeroma majhni zbirki vsakemu interesentu vsa potrebna navodila in to po sedanjem stanju izkustev in znanstvenih pridobitev v kulturnih državah.

Priznati je treba avtorju, da mu je s tem delom uspelo, sestaviti kompendij odgovorov in nasvetov na raznotera vprašanja, ki doslej v tako pregledni in izčrpni obliki v naši zdravstveni literaturi še niso bila obdelana, v številnih točkah razmotrivanj pa sploh še nikjer objavljena.

Glede jezika je treba poudariti, da je lep in gladek. Vsa snov se obravnava v razumljivi, prijetno čitljivi obliki, ki vsakub mestoma težji, strokovni tvari ni ne utruja in ne odbija, marveč čitatelja bolj in bolj veže ter mu vzbuja zanimanje za stvar.

Knjiga, ki jo vsakomur toplo priporočamo, se naroča v Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Šeleburgova ulica 8, in stane v obeh delih mehko vezana Din 270.— v platno vezana pa Din 300.—

Vinski pridelek v Jugoslaviji. Skupni pridelek vina znaša letos v Jugoslaviji okoli tri milijone hektolitrov in je večji kakor lanskono leto. Po kakovosti je nekoliko slabši od l. 1929. Sladkorna vsebina znaša v severnih krajih 14 do 20 odstotkov, v južnih krajih (Dalmacija, Hercegovina) pa do 22%.

Navodila za obdavčenje prodajalcev monopolskih predmetov. Oddelek za posredne davke ministrstva financ je poslal vsem direkcijam in finančnim oblastvom tale odlok: Z več strani prihajajo pritožbe, da posamezne davčne uprave pri predpisu davkov prodajalcem monopolskih predmetov vzamejo celotni bruto dohodek kot davku podvrženi dobiček. Znano je, da so prodajalne monopolskih predmetov več ali manj dodeljene od monopolskih skladišč in zato pride do večjih ali manjših izdatkov, kakor so prevoz, poškodbe pri zavijanju in pretovarjanju, vremenske neprijetnosti itd. Razen tega spadajo med izdatke najemnine lokala, razsvetljala, kurjava, obresti za posojila, škoda, nastala pri drobni prodaji itd. V kolikor finančni organi pri obdavčenju niso upoštevali teh momentov nego so obdavčili celotni dobiček, je nezadovoljstvo upravičeno. Da se to stanje uredi, se zapoveduje vsem davčnim upravam, da maloprodajalcem, če pri prijavi ali v razpravi dokažejo katerega izmed gornjih izdatkov, upoštevajo in izločijo od obdavčenja. Če se odmeri davek po svobodni oceni, se morejo ti momenti takisto ugotoviti po svobodni oceni.

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Živina. Na mesečni sejm v Mariboru 25. t. m. je bilo prignanih 6 konj, 6 bikov, 70 volov, 234 krav in 6 telet. Cene so bile: za vole 7-9, za bika 7-7.5, za krave 3-6.25, za mlado živino 7.5-9 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 148 komadov. Izvoza ni bilo.

Ali Vam je že znano

da kupite blago za zimske suknje, črn in moder kamgarn in sportni ševijot najugodnejše v novi trgovini

A. Žlender

Ljubljana
Mestni trg šte. 22

Damski brki

In nadležni lasje pod pazduho, na rokah in nogah se s Cito-lečbo hitro odpravijo. Zlasti po obzoru in na nogah, ki so pokrite samo z nežno tenko svileno nogavico, se ti nadležni lasje neprijetno opažajo ter so Vas morda že večkrat spravili v zadrego. »Cito« odstrani vsako nezaželeno rast las v malo sekundah z jamčeno brez bolečin in nevarnosti, temeljito in za vedno. Gospa T. piše: »Srečna sem, odkar mi je »Cito«, sovražnik las, uničil koreninice nezaželene rasti las«. »Cito« uporabljajo lahko tudi gospodje. Brije brez mila, brez noža, brez aparata. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din. Dr. Nic. Kemény, Košice D, poštni predal 12/M 13. — Češkoslovaška.

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruge ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

- Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
- Kovaški premog vseh vrst.
- Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
- Brikete

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta šte. 15/L

Vsak kmet mora biti naročnik KMETIJSKE MATICE!

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-20

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931, ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obraitan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabele hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabita kmetovalec in žena v hiši.

Len. 5 in.

„VELIKA PRATIKA“ se godi v vseni večini trgovin, tu se lahko naroči tudi nismo pri založniku:

lisarn

asnik nas . . .
v ljub an . 619

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

Kupujem vse vrste

zobotrebcev

(klinčke) po najvišjih konkurenčnih cenah ter povrnem denar za mestno trošarino (šrango).

M. PAKIČ, Ljubljana,
Sv. Petra nasip 27 (za vodo).

Nobene pleše več!

Polni lasje, bujni brki!

Mnogo tisoč dam in gospodov vsake starosti mora zahvaliti za svojo bujno rast las zdravniško priporočani fluid »Pilo« za ojačenje las. »Pilo« odpravi prhljaj in zabranjuje izpadanje las in predčasno osivetje, prepreči, da ne postanejo lasje krhki, da se ne lomijo in ne cepijo, poživlja in osvežuje lasišče ter povzroči naglo, obilno in bujno rast las, tako da že kmalu dosežejo dvojno dolžino. »Moja frizura je že po štirikratni rabi Vašega fluida »Pilo« za ojačenje las postala trikrat tako bujna« piše gospa T. I. Cena 16 Din, 3 steklenice 34 Din, 6 steklenic 55 Din. Dr. Nic. Kemény, Košice A, poštni predal 12/N 13. — Češkoslovaška.

EKONOM

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banoško in domačo moko, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa.

RADIOBALZAMIKA
ZANESLJIVO SREDSTVO PROTI REVMAZIMU, PREHLADU in ISHIJASU.
LABORATORIJ BEOGRAD DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN. 75
SARAJEVSKA 84

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA

PODRUŽNICA V LJUBLJANI

MARIJIN TRG 5

CENTRALA V PRAGI, ČSR.

Vplačana delniška glavnica in rezervni fondii Kč 309.000.000.

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge na knjižice in tekoče račune.

Telegrami: Indusbanka.

60 podružnic in ekspozitur.

Telefon interurb. 21-04.

Gospodarji!**Gnojite z****APNENIM DUŠIKOM**

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si pribraši večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in maožini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.**Zastopnike**

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji **s p r e j m e m o.** »CENTRA« trgovina šivalnih strojev i. t. p. Ljubljana, Poštni predal 248.

Polne orsi, strumna meča

prelestne, bujne, mične čare razvija pri damah vsake starosti od zdravnikov priporočana »Ideal-mikstura«. Nerazvite, suhe prsi hitro in lepo razvije do stanovitnosti. Ze po 4-tejedenski uporabi se dosežejo vidni uspehi strumnosti in polnosti, kar potrjujejo številne vposlane zahvale. — Mešave oblike vratu se lepo očarljivo razvijejo. Izbokle kosti izginejo. Šibka meča se z idealom vidno jačijo. Garancija: denar se vrne, če ni uspeha. — Cena Din 12'—, 3' steklenice Din 24'—.

Dr. Nic. Kemény, Košice B, pošt. predal 12/B 13. — Češkoslovaška.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzjavni: „Kmetški dom“

Telefon 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2, ure.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3

Vsak, ki prodaja čevlje, trdi

da je dobro blago — tisti pa, ki kupuje, vidi le čevljev po zunanosti in ne more takoj presoditi kvalitete, temveč je prisiljen

zaupati

prodajalčevim trditvam. Ko pa čevljev nosi, se šele prepriča in razočara. Žalibog, da se v tej stroki greši in da že kupec ne sme nobenemu več zaupati. Da je to nepošteno in nesolidno in za trgovino škodljivo, je vsakemu jasno. Zato je treba paziti, komu se sme zaupati. Podpisana prodajalna se bori zoper takšne prodaje in ne riskira svoj ugled na ta način. Svoje blago prodaja le v prvovrstni kvaliteti in kar se pri prodaji trdi, to je tudi resnično.

Priporočamo svojo **bogato zalogo** vseh vrst:

otroški	od Din 40'— dalje
dekliški in fant	" " 80'— "
moški	" " 135'— "
ženski	" " 125'— "
snežni	" " 135'— "
galoši	" " 40'— "
fantovski à la gozzerji " " 160'— "	

Izredna kvaliteta so **gozzerji** iz pristne ruske juhte — **po meri** — **nepremočljivi**
Ni nobenega meščana, ki ne bi že pri nas kupil.
Vprašajte, če je res!

Za mamice imamo čevlje iz sukna in z flanelo podložene od Din 115'— do Din 125'—

Razen tega **velika izbira desortiranih čevljev** od Din 80'— do Din 120'—.

Detajlna prodaja pri **Pollaku**, Dunajska c. 23, dvorišče